

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
TRIBUNAL DE CUENTAS EUROPEO
EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
EUROPÄISCHER RECHNUNGSHOF
EUROOPA KONTROLLIKODA
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
EUROPEAN COURT OF AUDITORS
COUR DES COMPTES EUROPÉENNE
CÚIRT INIÚCHÓIRÍ NA HEORPA

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
CORTE DEI CONTI EUROPEA
EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
EUROPOS AUDITO RŪMAI

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
IL-QORTI EWROPEA TAL-AWDITURI
EUROPESE REKENKAMER
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
TRIBUNAL DE CONTAS EUROPEU
CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN

Jelentés az Európai Központi Bank által a karbonlábnyomának csökkentésére hozott intézkedésekről

az Európai Központi Bank válaszaival együtt

TARTALOMJEGYZÉK

	Bekezdés
Bevezetés	1–5
Az ellenőrzés hatóköre és módszere	6–8
Ellenőrzési megállapítások	9–56
A szén-dioxid-kibocsátás visszafogására szolgáló stratégiák	9–26
A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése	10–15
A fennmaradó kibocsátás kompenzációja	16–19
A karbonlábnyom átfogó kiszámítása felé	20–26
Környezetvédelmi irányítási eszközök	27–43
Európai környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS)	27–38
A környezetbarát épületekre vonatkozó GreenBuilding program	39–42
Az adatközpontok energiahatékonyságáról szóló uniós szakmai kódex	43
Fenntartható közbeszerzés	44–56
Az EKB beszerzési szabályai	44
Az EKB üzleti gyakorlatainak kézikönyve	45–48
A fenntartható beszerzésre vonatkozó iránymutatás	49–55
A beszerzési eljárásokból vett minta vizsgálata	56
Következtetések és ajánlások	57–70
Határozott meg az EKB stratégiákat szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére és azokat eredményesen hajtotta végre?	58–63
Megfelelő környezetvédelmi irányítási eszközökkel rendelkezik az EKB a folyamatos fejlesztés támogatásához?	64–67
Határozott meg az EKB előírásokat a fenntartható beszerzésre vonatkozóan és teljesítette azokat?	68–70

BEVEZETÉS

1. Az Európai Központi Bank (a továbbiakban: a Bank vagy EKB) és az Európai Unió tagállamainak központi bankjai alkotják a Központi Bankok Európai Rendszerét (a továbbiakban: KBER). A KBER fő célja az árstabilitás fenntartása. A KBER az Unió általános gazdaságpolitikáját is támogatja, hozzájárulva az uniós célok eléréséhez. Ennek megfelelően az EKB végrehajtja az Alapokmányában¹ foglalt feladatokat és felelős saját tevékenységeinek és pénzügyeinek irányításáért.
2. Az Európai Számvevőszék (a továbbiakban: a Számvevőszék) ellenőrzése az Alapokmány 27. cikkének (2) bekezdésén alapul, amely lehetővé teszi az EKB ügyvezetése hatékonyságának vizsgálatát. Az ellenőrzés az EKB környezetvédelmi irányítására terjed ki, és különösen a Bank mint közintézmény működéséből adódó karbonlábnyom csökkentésére² irányuló intézkedésekre összpontosít.
3. Az EKB döntéshozó szervei a Kormányzótanács és az Igazgatóság. Az Igazgatóság felel az EKB folyó ügyeinek intézéséért és az erőforrás-gazdálkodásért, beleértve a környezetvédelmi irányítást is. Elfogadja a környezetvédelmi politikát és a környezetvédelmi irányítási kereteket, erőforrásokat biztosít, valamint környezetvédelmi koordinátort és környezetvédelmi tisztviselőt nevez ki, továbbá jóváhagyja az EKB éves környezetvédelmi nyilatkozatának közzétételét és aláírja azt.
4. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 11. cikke úgy rendelkezik, hogy a környezetvédelmi követelményeket – különösen a fenntartható fejlődés

¹ A KBER és az EKB Alapokmánya a Szerződéshez csatolt jegyzőkönyvben található.

² A szén-dioxid-lábnyom egy szervezet tevékenységeihez kapcsolódó teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátás (ÜHG-kibocsátás). Az ÜHG-kibocsátást általában szén-dioxid (CO₂) egyenértékben szokták kiszámítani és közzétenni.

előmozdítására tekintettel – be kell illeszteni az uniós politikák és tevékenységek meghatározásába és végrehajtásába.

5. Az uniós környezetvédelmi politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapul, valamint azon az elven, hogy a környezeti károkat elsődlegesen a forrásuknál kell elhárítani, továbbá a „szennyező fizet” elven³.

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZERE

6. A Számvevőszék 2013-ban ellenőrizte, hogy a 2008–2013-as időszakban az EKB rendelkezett-e az igazgatási tevékenységeiből adódó negatív környezeti hatások csökkentését célzó politikával, illetve, hogy ezt a politikát eredményesen hajtották-e végre⁴. A Számvevőszék a következőket vizsgálta:

- határoztak-e meg és eredményesen végrehajtottak-e a szén-dioxid-kibocsátás visszafogására szolgáló stratégiákat;
- rendelkezésre álltak-e a folyamatos fejlesztés támogatására szolgáló megfelelő környezetvédelmi irányítási eszközök;
- határoztak-e meg a fenntartható beszerzésre vonatkozó előírásokat és betartották-e azokat.

7. Az ellenőrzés kérdőíveken, elbeszélgetéseken, valamint az EKB által rendelkezésre bocsátott dokumentumok és statisztikák elemzésén alapult, valamint a beszerzési eljárásokból vett minta vizsgálatára is kiterjedt.

8. Az ellenőrzés nem a szén-dioxid-kibocsátás ellenőrzése volt, azaz céljai között nem szerepelt az EKB karbonlábnyomának meghatározása vagy az annak alapjául szolgáló adatok pontosságának ellenőrzése.

³ Lásd: az EUMSZ 191. cikke.

⁴ A Számvevőszék ezt a kérdést más uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek tekintetében is megvizsgálta, és ezekről az eredményekről 2014 folyamán később fog beszámolni.

ELLENŐRZÉSI MEGÁLLAPÍTÁSOK

A szén-dioxid-kibocsátás visszafogására szolgáló stratégiák

9. A Szerződésben lefektetett elveknek (lásd: 5. bekezdés) megfelelően két egymást kiegészítő módja van az EKB által kibocsátott szén-dioxid környezeti hatásának mérséklésére:

- a) elsősorban e kibocsátás csökkentése;
- b) a fennmaradó kibocsátás kompenzálása ellentételezéssel.

A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése

Elkötelezettség a kibocsátás csökkentése mellett

10. Környezetvédelmi politikájának legfrissebb, 2013 júniusi kiadásában⁵ az „EKB elkötelezi magát a környezetvédelmi teljesítményének folyamatos javítása és környezeti lábnyoma minimálisra csökkentése mellett azáltal, hogy (...) intézkedéseket tesz a napi működése során keletkező szén-dioxid-kibocsátás csökkentése érdekében (....)”.

11. A korábbi változatokhoz⁶ képest a környezetvédelmi politika legfrissebb kiadásában átfogalmaztak néhány nem teljesen egyértelmű részt. A korábbi változatokban szerepelt az EKB által okozott CO₂-kibocsátás csökkentésének szükségessége, de csak „elvi szinten”.

Csökkentési célok

12. Az EKB környezetvédelmi nyilatkozataiban határozott meg magának csökkentési célokat. Az első célt 2011-re határozta meg, ami a teljes

⁵ Az Irányító Bizottság és az Igazgatóság által jóváhagyott, az EKB 2013-as környezetvédelmi nyilatkozatában közzétett dokumentum.

⁶ Lásd: az EKB 2010-es környezetvédelmi nyilatkozata és az EKB környezetvédelmi nyilatkozatának 2012-es aktualizálása.

karbonlábnyom 15%-os csökkentése volt a 2009-es adathoz képest⁷. 2013-ra az EKB célja a teljes karbonlábnyomának 10%-kal történő csökkentése a 2011-es adatokhoz képest. Nem határoztak meg sem középtávú (pl. 2020-ra) sem hosszú távú (pl. a 2020 utáni időszakra vonatkozó) célokat, pedig azok fontosak lennének a szervezet környezetvédelmi irányításának fenntarthatóságához.

Tendenciák a CO₂-kibocsátás terén

13. Az EKB 2008-ban számolt be először karbonlábnyomáról. 2012-re az EKB 2008-hoz képest a növekvő dolgozói létszám ellenére abszolút értékben is csökkentette karbonlábnyomát (a teljes kibocsátás is csökkent). Ez jóval nagyobb mértékű relatív (munkahelyenkénti) csökkentést eredményezett. Az **1. táblázat** mutatja be az abszolút és relatív csökkenést.

1. táblázat. Abszolút és relatív CO₂-kibocsátás-csökkentés (2008-hoz képest)

	2008	2012	Változás
Teljes kibocsátás (tonna CO ₂ -egyenérték)	17 023	9 617	- 43,5%
Munkahelyek száma	2 140	2 399	+ 12,1%
Munkahelyenkénti kibocsátás (tonna CO ₂ -egyenérték)	7,95	4,01	- 49,6%

Forrás: az EKB 2013-as környezetvédelmi nyilatkozata, a Számvevőszék számításai.

14. Az eddig elért csökkentések nagyrészt a zöld villamos energia beszerzésének tudhatók be⁸. A fűtéssel és hűtéssel, valamint az irodai papírfelhasználással és nyomtatott kiadványokkal kapcsolatosan is csökkentést

⁷ Ezt a célt túlteljesítették, és közel 30%-os csökkentést valósítottak meg.

⁸ 2009 óta az EKB megújuló forrásból származó villamos energiát is felhasznál, amit a karbonlábnyom kiszámításánál zéró kibocsátásként vesznek figyelembe. A teljes villamosenergia-felhasználáson belül a zöld villamos energia aránya 2012-ben 65,8% volt.

érték el. Az üzleti utakból (közúti, vasúti és légi közlekedés) eredő kibocsátások 2012-ben a 2008-as szinten álltak (részletes kimutatás: **2. táblázat**).

15. Az EKB már nem számít arra, hogy eléri a 2013-as csökkentési célt (lásd: 12. bekezdés), mivel úgy véli, hogy a jelenlegi bérelt helyszínen kimerítette a műszaki és pénzügyi szempontból megvalósítható fejlesztési lehetőségeket. Ezenkívül az új bankfelügyeleti feladatok miatt a munkatársak számának növekedését várják.

A fennmaradó kibocsátás kompenzációja

16. A szén-dioxid-kibocsátás ellentételezése egy olyan mechanizmus, amellyel egy szervezet saját szén-dioxid-kibocsátásának egészét vagy annak egy részét úgy kompenzálja, hogy a szén-dioxid-kibocsátásnak a világ más részén történő, pl. a széntüzelésű erőműveket szél-erőművekkel való felváltása útján megvalósított csökkentéséért fizet. Amennyiben az elkerülhetetlenül felmerülő kibocsátásokat ellentételezik, a tevékenység szén-dioxid-semlegesnek minősül⁹.

17. Az EKB környezetvédelmi nyilatkozata szerint a Deutsche Bahnon keresztül zajló minden vasúton megtett üzleti út esetében ellentételezést alkalmaztak. Ez 2012-ben 30,9 tonna CO₂-t tett ki, ami a teljes karbonlábnyom csak kis részét jelentette.

18. A nemzetközi üzleti utazási szolgáltatások beszerzésére vonatkozó, az EKB 2012. decemberi fenntartható beszerzési iránymutatásai az javasolják, hogy a Bank követelményként szabja meg a sikeres ajánlattevő számára, hogy

⁹ Az Egyesült Királyság Energiaügyi és Éghajlatváltozási Minisztériuma által az „*A guide to carbon offsetting for the public sector*” (Útmutató a szén-dioxid-kibocsátás ellentételezésére a közszférában) című, 2011-ben kiadott dokumentum második változatának 11. oldalán található fogalom meghatározás szerint: „A szén-dioxid-semleges státusz azt jelenti, hogy – a kibocsátások kiszámítására szolgáló átlátható folyamat eredményeként, a kibocsátások csökkentésével és a fennmaradó kibocsátások ellentételezésével – a nettó szén-dioxid-kibocsátás nulla.”

az üzleti utak által okozott üvegházhatásúgáz-kibocsátás 100%-át kompenzálja. Az iránymutatás azt javasolja, hogy a szén-dioxid-ellentételezésben érintett projektek teljesítsék az additionalitás és az állandóság kritériumait, kerüljék el a kibocsátásáthelyezést és a kétszeri beszámítást, valamint az ellentételezést független külső ellenőr ellenőrizze.

19. Az EKB környezetvédelmi politikája azonban nem foglalkozik az ellentételezés kérdésével.

A karbonlábnyom átfogó kiszámítása felé

Nincs uniós szintű jogszabály a karbonlábnyom kiszámítására

20. A Számvevőszék véleménye szerint az eredményes csökkentési stratégiák meghatározásának és végrehajtásának előfeltétele az adott szervezet karbonlábnyomának tényleges méretével kapcsolatos megbízható és hiánytalan információk rendelkezésre állása.

21. A közintézmények karbonlábnyomának kiszámítására azonban nincs kötelező érvényű uniós jogszabály. Az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság) 2013. április 9-én elfogadott ajánlása¹⁰ a szervezetek környezeti lábnyomának meghatározására szolgáló OEF-módszer alkalmazását ösztönzi a közintézmények életciklus-alapú környezeti teljesítményének mérésére és ismertetésére. Az OEF-módszer felhasználóinak be kell tartaniuk a relevancia, teljesség, következetesség, pontosság és átláthatóság alapelveit.

Az EKB karbonlábnyomának kiszámításához fokozatosan egyre több tényezőt vettek figyelembe

22. Amikor az EKB 2008-ban első ízben számította ki karbonlábnyomát, az a hűtés és fűtés, a villamosenergia-fogyasztás, az üzleti utak, az irodai papírfelhasználás és a kiadványok által okozott kibocsátásokra terjedt ki. 2008

¹⁰ HL L 124., 2013.5.4., 1. o.

óta a lábnyomszámítás hatókörét két alkalommal, 2011-ben és 2012-ben terjesztették ki.

23. A konferenciákon résztvevők utazásai által okozott kibocsátás 2011 óta képezi részét a számításoknak. 2012-ben a konferenciák és más események 20 000 külső résztvevője által okozott CO₂-kibocsátása hozzávetőlegesen mintegy 4 000 tonnát tett ki. Ezeknek a kibocsátásoknak egy részét azonban a résztvevőket delegáló szervezetek már figyelembe vehették, ezért fennáll a kettős számítás kockázata. Ezzel szemben az EKB-t 2012-ben meglátogató, nem konferencia-résztvevő vendégek (közel 70 000-en) nem szerepelnek a számításban.

24. A külső adatközpont energiafelhasználásából és az EKB helyszínein felhasznált hűtőanyagokból eredő kibocsátások 2012 óta szerepelnek a számításokban.

25. A **2. táblázat** hasonlítja össze a 2008-as első jelentés és a 2012-es jelentés kibővített hatókörét.

2. táblázat. Kibocsátás forrásonként (2008-as és 2012-es beszámolási hatókör)

	2008	2012	A 2012-es karbonlábnyom százaléka
<u>2008-as hatókör</u>			
Hűtés és fűtés	5 495,80	4 871,70	27,4%
Villamos energia	8 831,50	2 504,90	14,1%
Üzleti utak	1 741,40	1 748,80	9,8%
Irodai papírfelhasználás és kiadványok	954,30	491,20	2,8%
ÖSSZESEN a 2008-as hatókör szerint	17 023,00	9 616,60	54,0%
<u>2012-es kibővített hatókör</u>			
Konferenciákon résztvevők utazása	n.a.	4 059,80	22,8%
Külső adatközpont energiafogyasztása	n.a.	4 085,50	23,0%
Hűtőanyagok	n.a.	31,10	0,2%
ÖSSZESEN a 2012-es bővített hatókör szerint	n.a.	8 176,40	46,0%
ÖSSZESEN a 2008-as és a 2012-es bővített hatókör szerint	n.a.	17 793,00	100%

Forrás: az EKB 2013-as környezetvédelmi nyilatkozata, a Számvevőszék számításai.

További lehetőségek az átláthatóság, teljesség és relevancia javítására

26. A Bizottság által 2013-ban ajánlott OEF-módszerhez képest¹¹ az EKB által közzétett karbonlábnyom több tényezőt nem vesz figyelembe, különösen a dolgozók munkába járása, valamint az NEP épület kivitelezése¹² során képződő kibocsátásokat.

¹¹ Lásd: A szervezetek környezeti lábnyomának (OEF) meghatározásáról szóló útmutató (HL L 124., 2013.5.4., 107. o.).

¹² NEP – Az EKB új épülete a Grossmarkthalle-nál.

Környezetvédelmi irányítási eszközök

Európai környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS)

27. A Bizottság szerint az európai környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS)¹³ „a piacon levő leghitelesebb és legmegbízhatóbb környezetvédelmi irányítási eszköz”¹⁴. Az EMAS célja az, hogy elősegítse a szervezetek környezetvédelmi teljesítményének folyamatos javítását.

28. A szervezetek részvétele az EMAS-ban önkéntes, és a résztvevők „előnyre tehetnek szert a hatósági ellenőrzés, a költségtakarékosság és a nyilvánosságban róluk kialakuló kép révén, feltéve, hogy bizonyítani tudják környezeti teljesítményük javulását.”¹⁵

Az EMAS-hoz való csatlakozás és annak hatóköre

29. Az EKB EMAS szerinti érvényesítése első ízben 2010 júliusában került sor¹⁶, majd 2013-ban történt meg az ismételt érvényesítés. A külső környezetvédelmi ellenőr megerősítette, hogy az EKB környezetvédelmi politikája, környezetvédelmi programja, környezetvédelmi irányítási rendszere és 2013-as összevont környezetvédelmi nyilatkozata összhangban állt az 1221/2009/EK rendelettel és nem derült fény a környezetvédelemhez kapcsolódó jogszabályi kötelezettségek be nem tartására.

30. Az EMAS bevezetése a meglévő személyzeti erőforrások használatával történt (a dolgozói létszám nem növekedett). Az EMAS működtetésének éves

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 25-i 1221/2009/EK rendelete a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerében (EMAS) való önkéntes részvételéről (HL L 342., 2009.12.22., 1. o.).

¹⁴ Lásd: „Az EMAS és az ISO 14001: komplementaritások és különbségek” című EMAS tájékoztató adatlap

¹⁵ Az 1221/2009/EK rendelet 8 preambulumbekzdése.

¹⁶ Ezzel egy időben az EKB megszerezte az ISO 14001 minősítést is. Az EMAS az ISO 14001 minden előírását magában foglalja.

költsége 100 000 euró alatt van (tanácsadás, tanúsítás, kommunikációs tevékenységek).

31. Az EMAS hatóköre az EKB Frankfurt am Mainban található központjának minden technikai és igazgatási tevékenységére kiterjed. Ez három bérelt toronyépületet foglal magában: az Eurotower épületet, a korábbi Commerzbank épületet, valamint az Eurotheumot. Az épületek teljes bruttó alapterülete körülbelül 133 000 négyzetméter.

32. Ezenkívül az EKB egy Frankfurt-közeli külső adatközpontban is bérel területet, de erre az EMAS hatóköre nem terjed ki. Az adatközpont által termelt CO₂-kibocsátásról a 2013-as környezetvédelmi nyilatkozat számolt be első ízben.

33. Előkészületek folynak az EMAS-nak az EKB új helyszínén történő alkalmazására. Az építési munkák 2014-ben fejeződnek be.

34. 2013. november 9-én az EKB bejelentette, hogy továbbra is bérelni fogja az EMAS hatóköre alá tartozó Eurotower épületet a bankfelügyeleti munkatársak elhelyezésére¹⁷.

Az EMAS környezetvédelmi irányítási program

35. Az új EKB-helyszínre való költözésre történő felkészülés keretében a 2012–2013-as időszak környezetvédelmi irányítási programja főként a környezetvédelmi figyelemfelhívásra és a viselkedésminták megváltoztatására összpontosított. A tervek szerint továbbra is ezek lesznek a leginkább hangsúlyos elemek, mivel az EKB várakozásai szerint az új helyszín szigorú műszaki és környezetvédelmi szabványoknak fog megfelelni.

¹⁷ A kapcsolódó sajtóközlemény szerint az EKB nem fogja tudni a Grossmarkthalle-nál épülő új EKB helyszínen elhelyezni az EKB új feladatainak ellátásához szükséges mintegy 1 000 új munkatársat.

36. A 2012–2013-as programban található, a figyelemfelhíváshoz és a viselkedésminták megváltoztatásához kapcsolódó intézkedések megfogalmazása homályos volt, mint pl. „A munkatársak részletes tájékoztatása a munkahelyi és otthoni fenntarthatóság lehetőségeiről”, vagy „A munkatársak ösztönzése, hogy tömegközlekedéssel járjanak be a munkahelyre”. Ezért a program átfogó hatásainak elemzése nehézségekbe ütközik.

37. Az EKB-nak jelenleg nincs megbízható információja arról, hogy hányan használják a tömegközlekedést a munkába járáshoz. A munkatársak körében 2008-ban és 2012-ben végeztek felmérést, de az nem eredményezett reprezentatív adatokat.

38. A 2012–2013-as környezetvédelmi irányítási program másik kiemelt témája a fenntartható beszerzés. Ezzel a kérdéssel a 44–56. bekezdés foglalkozik.

A környezetbarát épületekre vonatkozó GreenBuilding program

39. 2005-ben a Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) elindította a GreenBuilding programot. A program olyan, egyértelműen nyereséges energiahatékonysági beruházásokat ösztönöz nem lakáscélú épületekben, amelyek túlmutatnak az épületek energiahatékonyságáról szóló hatályos európai irányelven és tagállami építési szabályzatokon. A „GreenBuilding partnereknek”¹⁸ gondoskodniuk kell arról, hogy az új épületek – amennyiben az gazdaságosan megoldható – 25%-kal kevesebb primerenergiát fogyasszanak, mint a hatályban levő építési előírások által előírt határérték.

40. 2009 decemberében az EKB benyújtotta bizonyítékait a JRC-nek arra vonatkozóan, hogy az új EKB helyszín teljesíti a 25%-os előírást, így GreenBuilding partnerként ismerték el.

¹⁸ 2013. november 18-án Európában 866 ilyen épületet tartottak nyilván.

41. Ezenkívül a 2013-as környezetvédelmi nyilatkozat alapján az épület a 2007-es németországi energiatakarékosági irányelv által előírtnál 29%-kal hatékonyabb.

42. Arról egyelőre nem tettek közzé végleges információt, hogy az Eurotower épületnek az EKB bankfelügyeleti munkatársainak beköltözését megelőző felújításakor¹⁹ az EKB követelményként fogja-e támasztani a GreenBuilding program előírásainak való megfelelést²⁰.

Az adatközpontok energiahatékonyságáról szóló uniós szakmai kódex

43. Az EKB nem csatlakozott a Bizottság Közös Kutatóközpontja által jegyzett, az adatközpontok energiahatékonyságáról szóló uniós szakmai kódexhez. Az önkéntes magatartási kódex létrehozásának célja az adatközpontok növekvő energiafogyasztásának korlátozása, valamint a kapcsolódó környezetvédelmi, gazdasági és energiaellátás-biztonsági hatások csökkentése volt. A kódex az adatközpontok üzemeltetői, ügyfelei és tulajdonosai számára nyújt tájékoztatást, és arra ösztönzi őket, hogy költséghatékony módon csökkentsék energiafogyasztásukat.

Fenntartható beszerzés

Az EKB beszerzési szabályai

44. Az EKB-nál az áruk, szolgáltatások és kivitelezési munkák beszerzésére vonatkozó jogi kereteket a beszerzési szabályok meghatározásáról szóló EKB/2007/5 határozat fekteti le²¹. A határozat csak röviden tér ki a

¹⁹ A meglévő épületeknek a felújítást követően legalább 25%-kal kevesebb teljes primerenergia-felhasználást kell teljesíteniük, amennyiben az gazdaságilag kifizetődő.

²⁰ Egyelőre a bankfelügyeleti munkatársak egy másik, az Eurotower épülethez közeli épületben kaptak helyet.

²¹ HL L 184., 2007.7.14, 34. o.

beszerzendő áruk, szolgáltatások és kivitelezési munkák környezetvédelmi szempontjaira²², és nem tesz említést a „fenntartható beszerzés” koncepciójáról.

Az EKB üzleti gyakorlatainak kézikönyve

45. A beszerzésre vonatkozó belső szabályokat az EKB üzleti gyakorlatainak kézikönyve határozza meg. Ebben kötelezettséget vállalnak, hogy „az EKB az áruk, szolgáltatások és kivitelezési munkák beszerzése során folyamatosan és mérhetően javítja környezetvédelmi teljesítményét, melynek keretében a környezeti hatások csökkentését gazdaságilag előnyös módon valósítják meg”.

46. A belső szabályok a környezetvédelmi tanúsítványokkal kapcsolatban úgy rendelkeznek, hogy amennyiben azok relevánsak, minden esetben a kiválasztási kritériumok közé kell tartozniuk.

47. A „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat” esetében követendő eljárásra vonatkozóan a belső szabályok kimondják, hogy „Amennyiben az áruk, szolgáltatások és kivitelezési munkák környezetvédelmi jellemzői fontosak, azoknak a teljes súlyozáson belül jelentős részt kell képviselniük”.

48. Úgy tűnik, hogy ez a megfogalmazás a beszerzési eljárásban az árra és minőségre adott összpontszámra vonatkozik. A számvevőszéki ellenőrzés során azonban arra derült fény, hogy ezt nem egységesen értelmezik, és a vezetők a súlyozásban csak a minőségre adott pontszámot tekintik úgy, hogy annak jelentős részben a környezetvédelmi jellemzőkön kell alapulnia. Ez olyan esetekhez vezethet, amikor a környezetvédelmi jellemzők az árra és a minőségre adott teljes súlyozás kevesebb mint 5%-át teszik ki. Ilyenkor azok valószínűleg nem fejtenek ki lényeges hatást az eljárás eredményére.

²² A lehetséges odaítélési kritériumokkal kapcsolatban lásd: 26. cikk (2) bekezdésének a) pontja.

A fenntartható beszerzésre vonatkozó iránymutatás

49. Az EKB központi beszerzési irodája (CPO) 2012 decemberében véglegesítette a fenntartható beszerzésre vonatkozó iránymutatást, melynek célja a fenntartható beszerzési tevékenység szisztematikus alkalmazásának támogatása. Az iránymutatás háttérinformációkat tartalmaz és a beszerzési folyamat egészében alkalmazandó kritériumokat határoz meg, valamint általános eljárást javasol a fenntartható beszerzési tevékenység végrehajtására.

50. Az iránymutatást 2010 és 2012 között számos próbabeszerzés során finomhangolták. A dokumentum nagy vonalakban az Európai Bizottság által készített, a környezetbarát közbeszerzésre (GPP) vonatkozó gyakorlati ajánlásokat követi. Ezeket az ajánlásokat a „Buying green!” (Környezetbarát beszerzés) című kézikönyv és a „GPP toolkit” (GPP eszköztár) dokumentum tartalmazza²³.

51. Az iránymutatás a termékek és szolgáltatások kategóriáira vonatkozik (pl. irodaszerek, irodai eszközök, informatikai berendezések, takarítási szolgáltatások, étkeztetési szolgáltatások, utazás az EKB-hoz/-től, valamint a telephelyek üzemeltetése és karbantartása), mivel az EKB működése szempontjából ezek környezeti hatása a legnagyobb. Később ez további kategóriákkal bővíthet.

52. Az iránymutatás melléklete tartalmaz javaslatokat a leggyakoribb termék- és szolgáltatáskategóriák fenntartható beszerzésének kritériumaira. A GPP eszköztártól eltérően az iránymutatás melléklete nem kínál választási lehetőséget alapvető („alapkritériumok”) és ambiciózusabb („átfogó”) kritériumok közül, hanem minden kategóriához egységes kritériumokat javasolt. Az EKB által alkalmazott kritériumok általában szigorúbbak, mint a GPP eszköztárban található alapkritériumok, de nem érik el az átfogó kritériumok

²³ http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.

szintjét. Az informatikai berendezések esetében azonban az EKB kritériumai túlmutatnak az eszköztár átfogó kritériumain.

53. Az iránymutatás olyan területekre is kiterjed, amelyeket a GPP eszköztár nem fed le, pl. irodaszerekre, irodai berendezésekre és nemzetközi utazásra. Másrészt a GPP eszköztár egyes vonatkozó termék- és szolgáltatáscsoportjai, különösen a bútorok és mobiltelefonok még nem szerepelnek az iránymutatásban.

A fenntartható beszerzési eljárás végrehajtása

54. Az adott termékcsoporthoz való beszerzéséért felelős részlegek kötelesek:

- a) a fenntartható kritériumokat és az életciklus-szemléletet integrálni a tenderdokumentumokba és az odaítélési folyamatba;
- b) ellenőrizni a fenntarthatósági kritériumok teljesülését;
- c) adatokat gyűjteni az elért eredményekről és jelentést tenni azokról a központi beszerzési irodának (CPO).

55. A fenntartható beszerzési tevékenységek általános koordinációja a CPO feladata. A 2013-as állapot szerint a CPO az Irányító Bizottságnak számol be a fenntartható beszerzés állapotáról. Ez évente egyszer történik az év végi beszerzési monitoringjelentés keretében. Az éves környezetvédelmi irányítási felülvizsgálat keretében is jelentéstételre kerül sor.

A beszerzési eljárásokból vett minta vizsgálata

56. A Számvevőszék ellenőrizte egy olyan beszerzési eljárásokból vett mintát, amelyek a Bank szerint tartalmaztak környezetvédelmi kritériumokat a vonatkozó tenderdokumentációban²⁴. A vizsgálat megerősítette, hogy

²⁴ A minta 11 eljárást tartalmazott, amelyeket a 2012. január 1. és 2013. február 15. között indított olyan beszerzési eljárások jegyzékéből választottunk ki, amelyek

2012-ben az EKB szisztematikusabb módon kezdte alkalmazni a GPP-t. A vizsgált esetek több mint kétharmadában teljesültek az alapvető és az átfogó kritériumok. Mindazonáltal több eljárást lehetne bevonni a fenntartható beszerzés hatóköre alá, különös tekintettel az informatikai berendezésekre és kivitelezési munkákra.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

57. A Számvevőszék megállapította, hogy az EKB lépéseket tett az igazgatási tevékenységei által a környezetre gyakorolt negatív hatások csökkentése érdekében, mindazonáltal a Bankot további erőfeszítések és intézkedések megtételére ösztönözzük.

Határozott meg az EKB stratégiákat szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére és azokat eredményesen hajtotta végre?

58. Az EKB által az igazgatási tevékenység által okozott kibocsátások kompenzációjára meghatározott stratégiák előnyben részesítik a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére irányuló beruházásokat a szén-dioxid-kibocsátás ellentételezésével szemben.

59. A 2008-as kiindulási alaphoz képest 2012-re az EKB 43,5%-kal csökkentette teljes szén-dioxid-kibocsátását, ami munkahelyenként majdnem 50%-os csökkenést jelent.

60. Az elért csökkentés jórészt a megújuló erőforrásokból származó villamos energia felhasználásának tudható be, ami a karbonlábnyom kiszámításánál nulla kibocsátásúnak minősül.

61. A további kibocsátáscsökkentés nehézségekbe ütközhet, mivel az EKB az új bankfelügyeleti feladatai miatt jelentősen kiterjeszti tevékenységeit.

környezetvédelmi kritériumokat tartalmaztak, vagy amelyek elbírálása során ilyen kritériumokat vettek figyelembe.

62. Az EKB karbonlábnyomának kezdeti 2008-as hatóköre folyamatosan bővült, de néhány fontos kibocsátásforrás még mindig nem került bele. Különösen a munkatársak munkába járása, valamint az új EKB helyszín építése által okozott kibocsátások hiányoznak. Ezeket a kibocsátásokat a Bizottság által ajánlott, a közintézmények életciklus-alapú környezeti teljesítményének mérésére és ismertetésére szolgáló OEF módszer alapján figyelembe kellene venni.

63. Az EKB 2012. decemberi fenntartható beszerzési iránymutatása az üzleti utak esetében a szigorú előírásoknak megfelelően éghajlatváltozási kompenzációt javasol. Az EKB jelenlegi környezetvédelmi politikája azonban nem foglalkozik az éghajlatváltozás kompenzációjával.

Ajánlások

1. Az EKB folytassa CO₂-kibocsátásának csökkentését, valamint határozzon meg politikát a fennmaradó CO₂-kibocsátások kompenzálására.
2. Az EKB javítsa a karbonlábnyom kiszámítására szolgáló eljárást az Európai Bizottság által meghatározott, a szervezetek környezeti lábnyomának meghatározására szolgáló OEF-módszer iránymutatásainak figyelembevételével.

Megfelelő környezetvédelmi irányítási eszközökkel rendelkezik az EKB a folyamatos fejlesztés támogatásához?

64. Az EKB 2010 óta az európai környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS) bejegyzett tagja. Az EMAS hatóköre kiterjed az EKB Frankfurt am Mainban található fő helyszínének minden technikai és igazgatási tevékenységére. Az EMAS hatékony környezetvédelmi irányítási eszköz a folyamatos fejlesztés támogatásához. Előkészületek folynak az EMAS

alkalmazására az EKB új helyszínén, ahol 2014-ben fognak befejeződni a kivitelezési munkák.

65. Az EKB elvárásai alapján az új helyszín szigorú műszaki és környezetvédelmi előírásokat fog teljesíteni. Ezért a tervek szerint a környezetvédelmi figyelemfelhívásra és a viselkedésminták megváltoztatására irányuló intézkedések az új helyszínre való átköltözést követően is az EMAS környezetvédelmi program fő elemei maradnak. A figyelemfelhívásra és a viselkedésminták megváltoztatására irányuló jelenlegi intézkedések meghatározása azonban homályos és ezért nehézségekbe ütközik az általuk kifejtett összhatás értékelése.

66. Az EKB csatlakozott a Bizottság által ösztönzött GreenBuilding programhoz amelynek célja, hogy az új helyszín 25%-kal kevesebb primerenergiát fogyasszon, mint a jelenleg hatályban levő építési szabályok által előírt energiafelhasználási szint. Nem tettek közzé arra vonatkozó végleges információt, hogy a GreenBuilding program előírásai az Eurotower felújításakor is teljesülni fognak-e, amikor az EKB bankfelügyeleti munkatársai beköltöznek.

67. Az EKB nem csatlakozott az adatközpontok energiahatékonyságáról szóló uniós szakmai kódexhez.

Ajánlások

3. Az EKB gondoskodjon arról, hogy az Eurotower épület felújítása során magas szintű energiahatékonysági előírásokat alkalmazzanak.

4. Az EKB munkatársainak figyelemfelhívására és a viselkedésmintáik megváltoztatására irányuló intézkedésekkel kapcsolatban az EMAS környezetvédelmi program tartalmazzon mérhető mutatókat az előrehaladás és

a hatás méréséhez, mint pl. a tömegközlekedéssel munkába járó munkatársak számának nyomon követése.

5. Az EKB csatlakozzon az adatközpontok energiahatékonyságáról szóló uniós szakmai kódexhez.

Határozott meg az EKB előírásokat a fenntartható beszerzésre vonatkozóan és teljesítette azokat?

68. A beszerzési szabályok meghatározásáról szóló 2007-es EKB határozat csak a beszerzendő áruk, szolgáltatások és kivitelezési munkák környezetvédelmi szempontjainál tér ki a fenntartható beszerzésre, mint lehetséges odaítélési kritériumra. Ez nem tükrözi az EKB azon törekvését, hogy az áruk, szolgáltatások és kivitelezési munkák beszerzése során folyamatos és mérhető javulást érjen el környezetvédelmi teljesítménye terén.

69. 2012. december óta van hatályban az EKB fenntartható beszerzési iránymutatása, amelynek célja a fenntartható beszerzési tevékenység megvalósításának gyakorlati tanácsok és szisztematikus jelentéstétel útján történő támogatása.

70. A beszerzési eljárásokból összeállított minta számvevőszéki vizsgálata megerősítette, hogy 2012-ben az EKB szisztematikusabb módon kezdte alkalmazni a környezetvédelmi kritériumokat.

Ajánlások

6. Az EKB módosítsa beszerzési szabályait, hogy azokban hangsúlyosabb legyen a fenntartható beszerzés melletti elkötelezettség.

7. Az EKB éves környezetvédelmi nyilatkozataiban számoljon be a fenntartható beszerzési iránymutatás alkalmazása terén elért eredményeiről.

Ezt a jelentést Dr. Louis GALEA számvevőszéki tag elnökletével a IV. kamara a 2014. március 11-i ülésén, Luxembourgban fogadta el.

a Számvevőszék nevében

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
elnök

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÁLASZA

AZ EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉKNEK AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK ÁLTAL A KARBONLÁBNYOMÁNAK CSÖKKENTÉSÉRE HOZOTT INTÉZKEDÉSEKRŐL SZÓLÓ JELENTÉSÉRŐL

Az Európai Központi Bank (EKB) örömmel fogadja az Európai Számvevőszék jelentését, és nagyra értékeli a Számvevőszék megállapításait és építő jellegű ajánlásait. Az egyes bekezdésekhez és a hét ajánláshoz a bank az alábbi megjegyzéseket fűzi.

12. bekezdés: Az EKB elismeri mindazokat az előnyöket, amelyek abból származnak, ha az intézmény a teljes CO₂-kibocsátás csökkentésére közép- és hosszú távú célokat tűz ki, és megfontolja, hogy az új székházba való átköltözést követően rögzít is ilyen célokat.

19. és 58. bekezdés: Az EKB jelenleg mérlegeli az arra vonatkozó javaslatokat, hogy környezetvédelmi politikájának 2014-es aktualizált változatában rögzítse az ellentételezés iránti elkötelezettséget.

26., 37. és 62. bekezdés: Mivel a szervezetek környezeti lábnyomának (OEF) meghatározásáról szóló útmutatót, és ezen belül is az ágazati OEF-szabályok végleges változatát csak nemrég adta ki az Európai Bizottság, alkalmazásuk pedig még mindig csak a kísérleti fázisban tart, az EKB-nak kevés alkalma adódott megvizsgálni a karbonlábnyom kiszámítására és kimutatására gyakorolt hatásukat. Ami a munkatársak munkába járása által okozott kibocsátást illeti, az EKB-ban most folyik annak a számítási módszertannak a kidolgozása, amely lehetővé teszi, hogy a karbonlábnyomról szóló 2014-es jelentésbe már ez a tényező is bekerüljön. Lásd még a 2. ajánlásra adott választ.

36. és 65. bekezdés: A 2012–13-as EMAS programban szereplő, a figyelemfelhívást és a viselkedésminták megváltoztatását szolgáló intézkedéseket általánosságban fogalmazták meg, hogy elég rugalmasak legyenek ahhoz, hogy az intézményen belül a különböző csoportok saját helyzetükre tudják alkalmazni őket. Noha az intézkedések hatását valóban nehéz mélyrehatóan megítélni, az EKB a sikerességükre utaló mutatókat vett figyelembe. A TARGET2-Securities programban dolgozó munkatársak által elindított, „Le az árammal!” (Power off) elnevezésű kampány sikerességének például egyértelmű jelzőszámai és máig érzékelhető pozitív eredményei voltak.¹ A kísérleti kampányt egy környezetvédelmi kommunikációra, alkalmazotti részvételre és a viselkedésminták megváltoztatására szakosodott szervezet segítségével bonyolították le azzal a céllal, hogy rajtuk keresztül támogassák a szervezeti szintű eszközök, mutatók és intézkedések kialakítását. Egy második

¹ Lásd még az EKB környezetvédelmi jelentésének 14. oldalát. A kampány során arra próbálták ösztönözni a dolgozókat, hogy aktívan csökkentsék a munkavégzésük során keltett környezeti hatást, és ezen belül is konkrétan az energiafelhasználás csökkentésére helyezték a hangsúlyt. A kampány a következő eredményekkel zárult: a) becslések szerint az éves CO₂-kibocsátást 124 tonnáról 6 tonnára sikerült leszorítani; b) a kampány során a teljes átlagos lekapcsolási ráta 94% volt a három emeleten. Az informatikai berendezéseknek mindössze 6%-a marad bekapcsolva.

kísérleti kampány is tervezés alatt áll, amelynek célja a koncepció továbbfejlesztése még az előtt, hogy az egész intézményre kiterjesztenék. Lásd még a 4. ajánlásra adott választ.

42. és 66. bekezdés: A Eurotowerrel szóló bérleti szerződés környezetvédelmi záradékot is tartalmaz, amely támogatja a GreenBuilding programnak a felújítási munkálatokra és a releváns építési szabályokra vonatkozó mögöttes előírásait. Noha konkrét információk egyelőre nem láttak napvilágot, az EKB tárgyalásokat kezdett a Eurotower tulajdonosával az épület energiateljesítményének javításáról. Sőt, maga a tulajdonos is fontolgatja a GreenBuilding programhoz való csatlakozást. Lásd még a 3. ajánlásra adott választ.

43. és 67. bekezdés: Az EKB már alig várja, hogy az új székházba való átköltözéssel egy tanúsítvánnyal rendelkező energiahatékony adatközpont tulajdonosává váljon. Az új adatközpont műszaki tervezési sajátosságai (skálázhatóság, rugalmasság, energiahatékonyág) összehasonlíthatók az adatközpontok energiahatékonyágáról szóló uniós szakmai kódex alkalmazási körével. Lásd még az 5. ajánlásra adott választ.

44. és 68. bekezdés: Lásd a 6. ajánlásra adott választ.

48. bekezdés: Az EKB fontolóra veszi, hogy a fenntartható beszerzési iránymutatás jövőbeli aktualizálásai során még egyértelműbbé tegye a környezetvédelmi jellemzők súlyozását. A „gazdaságilag legelőnyösebb” beszerzés környezetvédelmi elbírálási kritériumainak súlyozása kapcsán megjegyzendő, hogy a súlyozásnak más kvalitatív elbírálási kritériumok súlyozásával arányosnak kell lennie. Ezzel az EKB arról kíván gondoskodni, hogy az üzleti követelmények teljes köre megfelelően tükröződjön az elbírálási kritériumokban, és így megfelelő hatást gyakoroljon az eljárás kimenetelére.

63. bekezdés: Az EKB most alakítja ki környezetvédelmi politikáját, amelyben előnyt élvez a CO₂-kibocsátás csökkentése és kompenzációja. Lásd még a 1. ajánlásra adott választ.

1. ajánlás: Az EKB folytatja erőfeszítéseit a CO₂-kibocsátás csökkentésére és a fennmaradó CO₂-kibocsátás kompenzációjáról szóló politika meghatározására.

2. ajánlás: Az EKB elfogadja az ajánlást. Mivel az Európai Bizottság OEF-módszere egyelőre csak kísérleti fázisban tart, az EKB figyelemmel kíséri a vele kapcsolatos fejleményeket és eredményeket annak érdekében, hogy a módszert integrálhassa karbonlábnyomának kiszámításába.

3. ajánlás: Az EKB elfogadja az ajánlást. A környezetvédelmi záradékot is tartalmazó jelenlegi bérleti szerződés mellett az EKB a szükséges felújítási munkálatokról és a követendő normákról is megállapodást tervez kötni a Eurotower tulajdonosával.

4. ajánlás: Az EKB elfogadja az ajánlást, és vállalja, hogy következő EMAS programjába kvantitatív mutatókat is beépít, különös tekintettel a dolgozók körében végzett környezetvédelmi figyelemfelhívásra és viselkedésmintáik megváltoztatására.

5. ajánlás: Az EKB maradéktalanul támogatja az adatközpontok energiahatékonyságáról szóló, önkéntes alapú uniós szakmai kódex azon célkitűzését, hogy „az európai adatközpontok energiafelhasználásának mérséklése által csökkentsék a kibocsátást, korlátozzák a globális felmelegedést és pénzt takarítsanak meg”, és fontolóra veszi, hogy tag statusért folyamodjon.

6. ajánlás: Az EKB elfogadja az ajánlást, és ennek megfelelően mérlegelni fog minden olyan lehetőséget, amely azt szolgálja, hogy beszerzési szabályzatának következő, 2014-es változatában jobban tükröződhessen a fenntartható beszerzés iránti elkötelezettsége.

7. ajánlás: Az EKB elfogadja az ajánlást, és ennek megfelelően vállalja, hogy a jövőben éves környezetvédelmi nyilatkozatában beszámol a fenntartható beszerzési iránymutatás végrehajtásának eredményeiről.